Ο Ηλείας Γερμανός περί κριτηρίων Αγιοκατατάξεως και Παπουλάκου

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 21 Ιανουαρίου, 2010

Άρθρο του Μητροπολίτη Ηλείας και Ωλένης Γερμανού Β'

1. Ως γνωστόν ένα από τα 4 ιδιαίτερα γνωρίσματα της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας είναι το «ΑΓΙΑ», αφού κεφαλή αυτής είναι ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ Θεάνθρωπος Κυριος Ιησούς Χριστός. Αλλά και ο γλυκύτερος καρπός της Εκκλησίας μας είναι ο αγιασμός των μελών της, αφού «τούτο γαρ εστι θέλημα του Θεού, ο αγιασμός υμών» (Α Θεσσαλ. Δ 3), ενώ ο Θεάνθρωπος εις την αρχιερατικήν του προσευχήν έλεγεν· «υπέρ αυτών εγώ αγιάζω εμαυτόν, ίνα και αυτοί ώσιν ηγιασμένοι εν αληθεία» και παρεκάλει τον Ουράνιον Πατέρα του· « αγίασον αυτούς εν τη αληθεία σου» (Ιωάννου ΙΖ 17-19). Δια τούτο και η θεϊκή παραγγελία· «άγιοι γίνεσθε, ότι εγώ άγιος ειμί>> (Α' Πετρου Α 16).

Έπειτα βασική πίστις της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας είναι, ότι πας άνθρωπος βαπτιζόμενος εις το όνομα της Αγίας Τριάδος ενούται με το μυστικό Σώμα του Κυρίου και ως τοιούτος είναι άγιος. Διότι κατά τον Απ. Παύλον «ει η απαρχή αγία και το φύραμα· και ει η ρίζα αγία και οι κλάδοι» (Ρωμαίους ΙΑ 16). Εξ ου και ομιλούμεν περί «αγίων αδελφών», όταν απευθυνόμεθα σε χριστιανούς συνανθρώπους μας (Ρωμαίους Α 7, ΙΕ 25-26, Β Κορινθίους Α 1, Εφεσίους Α 1, κ.λ.π.).

2. Παρά ταύτα η Εκκλησία μας εκ πάντων των αγίων μελών της εξεχώρισε κάποια μέλη της, τα οποία εχαρακτήρισε με το ιδιαίτερο προσωνύμιο του «αγίου», δια την μεγίστην τους προσφορά στην Εκκλησίαν (ιεραποστολική, ομολογιακή, θυσιαστική, ασκητική, θεολογική, θαυματουργική κ.λ.π.), αλλά και δια την ιδιαιτέραν χάριν και την τιμήν που έλαβαν από τον

Θεόν και την παρρησίαν που απέκτησαν παρά τω Θεώ (Θεοτόκος, Πρόδρομος, Απόστολοι, Πρωτομάρτυς Στέφανος, Αποστολικοί Πατέρες, Μαρτυρες, Μεγάλοι ιεράρχες κ.λ.π.). Τούτο αποτελούσε κοινή πεποίθησι, καθολική συνείδησι των πιστών της Εκκλησίας μας. Δηλαδή οι πιστοί απελάμβαναν και ζούσαν τα δια του αγίου

προσώπου εκπεμπόμενα θεία χαρίσματα (εμφανίσεις του, θαύματα, θεραπείας, ευωδία λειψάνων, ικανοποίησι διαφόρων αιτημάτων κ.λ.π.) στην καθημερινή τους ζωη. Ετσι, όταν η συνείδησις των πιστών μαρτυρούσε δια την αγιότητα ενός συγκεκριμένου προσώπου, τότε, χωρίς καμμίαν επίσημον πράξιν συνήρχοντο οι πιστοί δια την επέτειον της μνήμης του, ανεγείροντο Ναοί επ ονόματί του, εποιούντο τροπάρια, κ.λ.π. Τοτε και η Διοικούσα Εκκλησία ομολόγει επισήμως την αγιότητα των αγίων ανδρών (Συνοδικό Ζ' Οικουμενικής Συνόδου), απεδέχετο τις ιερές Ακολουθίες και τις ενσωμάτωνε στα εν χρήσει λειτουργικά της βιβλία. Πολύ αργότερα δε άρχισε να εκδίδη και επισήμους Πράξεις αναγνωρίσεως αγίων (Γρηγόριον Παλαμά, Αγιον Διονύσιον Ζακύνθου, όσιον Γεράσιμον κ.λ.π.).**(1*)**

Τελος θέλω να υπογραμμίσω και τούτο, ότι η τιμή των αγίων, γίνεται ΜΟΝΟΝ δια να δοξάζεται δι' αυτών ο Θεός και να ενισχύωνται στον πνευματικόν τους αγώνα οι αγωνιζόμενοι χριστιανοί, επικαλούμενοι τις πρεσβείες των. Δια ΚΑΝΕΝΑΝ άλλον λόγον.

3. Στις ημέρες μας όμως βλέπω μιαν άλλου είδους προσπάθεια τινών. Δηλαδή σήμερα επιδιώκεται από τινας όχι η αναγνώρισις επισήμως της ήδη υπαρχούσης εκκλησιαστικής πεποιθήσεως, η οποία αντικειμενικά και εκκλησιολογικά έχει σχηματισθή και βιώνεται επί μακρόν από τα μέλη της Εκκλησίας, αλλά πρώτα να γίνη η αναγνώρισις της αγιότητος κάποιων προσώπων από τα όργανα της Εκκλησίας και έπειτα η αποδοχή αυτών από τα μέλη της. Κατά ένα τρόπον δηλαδή γίνεται προσπάθεια επιβολής από την εκκλησιαστικήν Διοίκησιν των υπ’ αυτής θεωρουμένων αγίων προσώπων στο Πλήρωμα της Εκκλησίας, ώστε να μη ωφελήται το Πλήρωμα της Εκκλησίας εκ της αγιοποιήσεως τούτων και να αποβαίνη άσκοπος η επίσημος αναγνώρισίς των, κάποτε δε και επιζήμιος, αφού ακούονται και γράφονται δυσμενή σχόλια και δια τα αγιοποιημένα πρόσωπα (Χρυσόστομος Σμύρνης) και δια την σπουδήν της Διοικούσης Εκκλησίας μας, ως εις την περίπτωσιν του ιατρού Λεκκα, ώστε τινές να ομιλούν περί "βιομηχανίας αγίων". Διότι πράγματι τα τελευταία 30 χρόνια έχουν αγιοποιηθή τόσα πρόσωπα, όσα δεν αγιοποιήθηκαν αιώνες!

4. Δια τούτο διερωτάται κανείς• Τι συμβαίνει; Είναι μεγάλη η αγιότητα σήμερα και τόσοι πολλοί στην εποχή μας ευηρέστησαν τω Θεώ, ώστε Εκείνος τους εθαυμάστωσε και αποδεδειγμένως δημοσίως τους ενεφάνισε η εμείς έχομε χάσει τα αγιοπνευματικά κριτήρια αναγνωρίσεως ενός αγίου; Μηπως στην σημερινή απιστία και την αδιαφορία των ανθρώπων, ούτοι ζητούν «σημεία», ως ζητούσαν οι Ιουδαίοι και οι Ελληνες των χρόνων του Ιησού (Ιδε σχετικά περιστατικά: Ματθαίου ΙΒ 38-45, ΙΣΤ 1-4, ΚΖ 42-44, Λουκά Δ 23-30, ΙΑ 29, Ιωάννου ΣΤ 30-41, Α Κορινθίους 22-26), και η Εκκλησία, αντιθέτως απ’ ο,τι έπραξεν ο Κύριος, προσπαθή να ικανοποιήση το αίτημα με την αγιοποίησι νέων προσώπων;

Μήπως η Εκκλησία μας, επηρεασμένη από την μόδα του συγχρονισμού ή της νέας

εποχής, αναζητεί να προβάλη στους χριστιανούς μας νέα άγια πρότυπα, εγκαταλείποντας τα υπάρχοντα σπουδαία και μεγάλα τοιαύτα; Μήπως είναι τούτο κάτι "που πουλάει" κατά την σημερινήν ορολογίαν, και κάποια μέλη της δέν θέλουν να στερηθούν των ωφελημάτων του; Πάντως ό,τι και αν συμβαίνη, έχω την αίσθησιν ότι ευρισκόμεθα εις λάθος δρόμο.

5. Ακόμη θέλω να υπογραμμίσω, ότι δεν επιτρέπεται να λαμβάνωνται από την Εκκλησίαν αποφάσεις αναγνωρίσεως αγίων, γιατί το θέλουν, το επιδιώκουν και πιέζουν προς τούτο κάποιοι συμπατριώτες τους (Σμυρνιοί, Χιώτες, Αγιορείτες, Αρμπουναίοι, κ.λ.π.).

Το γεγονός της υποβολής πολλών αιτήσεων διαφόρων μη εκκλησιαστικών φορέων, Συλλόγων, Σωματείων, ακόμη και ιδιωτών δια την αγιοποίησι προσώπων είναι κατά την άποψί μου ένα ακόμη σημείον κοσμικοποιήσεως του ζητήματος, φανερώνει το αντικανονικόν του πράγματος και το απαράδεκτον της εκκλησιαστικής τακτικής. Είναι όντως ανεπίτρεπτον να λαμβάνωνται από την Εκκλησίαν τοιαύται αποφάσεις με κοσμικά κριτήρια.

Το γεγονός τούτο, δηλαδή της εν τάχει και σωρηδόν αγιοποιήσεως εκκλησιαστικών ανδρών, θεωρώ ως «σημείον των καιρών» και με καταλαμβάνει φόβος και τρόμος, όταν βλέπω λαϊκούς και Κληρικούς, να επιδιώκουν την αγιοποίησι κάποιων μελών της Εκκλησίας μας.

Δια τούτο πιστεύω, ότι η Διαρκής Ιερά Σύνοδος και η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και το Οικουμενικόν Πατριαρχείον πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί, όταν πρόκειται να λαμβάνουν αποφάσεις δια το τόσον σοβαρόν τούτο εκκλησιαστικό ζήτημα.

(1*). *Ιδε· Αμίλκα Αλιβιζάτου, η Ανακήρυξις των αγίων εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία, Αθήναι 1948, Ιερωνύμου Κοτσώνη, εν Θ.Η.Ε., Τομος Α , στήλη 272 κ. εξ., Στυλιανού Παπαδοπούλου, Διαπίστωση και διακήρυξη της αγιότητος των αγίων, Κατερίνη 1990, του αυτού· Υπόμνημα προς την ΔΙΣ περί της προτεινομένης αγιοποιήσεως του αοιδίμου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, εν ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΤΥΠΟΣ, 11-12- 1994, σελ. 1 και 4.*

Ειδικώτερα και συγκεκριμένα δια τον Μοναχόν Χριστοφόρον Παναγιωτόπουλον η Παπουλάκον

1. Περί του βίου και της δράσεως του Μοναχού Χριστοφόρου Παναγιωτοπούλου έχουν γραφή πολλά στα 160 χρόνια από του θάνατου του (19-1-1861). Κυρίως τότε στις ημέρες της δράσεώς του και τώρα τα τελευταία 10 χρόνια. Όμως εις μεν το Λαόν δεν έχει ακόμη ξεκαθαρισθή πότε πρόκειται δια τον Ευγένιον Παπουλάκον, που και

αυτός έζησε στα Καλαβρυτοχώρια και πότε δια τον Χριστοφόρον Παπουλάκον, εις δε τους ιστορικούς θεωρείται αμφιλεγόμενο πρόσωπο, όσον και αν το εξωράϊσε η μυθιστορηματική βιογραφία του Κωστή Μπαστιά (Ίδετε Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ηλίου, Τόμος 15, σελ. 468 κ.εξ., λήμμα ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ, και Θ.Η.Ε. Τόμος 10ος , στήλη 14 κ. εξ., λήμμα επίσης Παπουλάκος).

Έπειτα υπάρχουν εις βάρος του τρεις Εγκύκλιοι της Ι. Συνόδου, της 15ης και 26ης Μαίου 1852 και της 9ης Ιουνίου 1852, δια των οποίων ούτος καταγγέλλεται εις το Ελληνικόν λαόν, ως «λήρους ασέμνους και σκανδαλώδεις εξερευγόμενος και ψευδοπροφητείας περί επικείμενον σεισμόν». Αι Εγκύκλοι αυταί της Ι. Συνόδου υφίστανται ακόμη και δεν έχουν ανακληθή. Επίσης παρά την ταραχώδη ζωή του, την εκ πολλών χιλιάδων οπαδών του, εξ ων πολλοί ένοπλοι, εκοιμήθη και παρέμεινε έκτοτε λησμονημένος στην Μονή Παναχράντου Άνδρου, εις την οποίαν είχεν υπό της Εκκλησίας εξορισθή.

Αλλ’ ούτε και κάποιο αποδεδειγμένως θαυμαστόν θεοσημείον έχομε η άλλα σημεία, τα οποία να φανερώνουν την αγιότητά του. Απεναντίας μάλιστα, μόλις έγινε γνωστή η υποβολή της αιτήσεως της Ενώσεως Αρμπουναίων δι’ αναγνώρισιν, δημοσιογραφικόν Φύλλον των Αθηνών, άρχισε να γράφη ειρωνικά περί της προσπαθείας ταύτης. Σε τίτλο με μεγάλα γράμματα γράφει:

«ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ - ΜΟΥΛΑΤΣΙΩΤΗΣ – ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ». Και υπότιτλος: « Η υποψηφιότητα ενός αγίου». Και με μαύρα ευδιάκριτα γράμματα: « Έχουμε προστάτες αγίους του Πεζικού, του Πυροβολικού της Αεροπορίας .... Ακόμη και άγιο του Έρωτα ανακαλύψαμε πρόσφατα για το καλό της Ορθοδοξίας και του γένους. Είμαστε πλέον έτοιμοι να υποδεχθούμε και έναν ακόμη, τον άγιο του αντιδυτικισμού» (Κυριακάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 24-25 Μαρτίου 2001).

2. Η Ένωσις ΑΡΜΠΟΥΝΑΙΩΝ είχαν υποβάλλει αίτησιν αγιοκατατάξεως του Μοναχού Χριστοφόρου Παπουλάκου, την οποίαν η Ιερά Σύνοδος απέρριψε.

Με ενδιαφέρει να μάθω και ερωτώ:

α) Πότε ιδρύθηκε η Ένωσις Αρμπουναίων ο ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ;

β) Γιατί την Ένωσι τους οι Αρμπουναίοι δεν την έχουν αφιερώσει στον Άγιον ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΝ η Παπουλάκον;

γ) Μήπως τα ιδρυτικά Μέλη της Ενώσεως των Αρμπουναίων δεν είχαν τότε την συνείδησιν της αγιότητος του Παπουλάκου, γιατί αν την είχαν θα έδιναν το όνομά του στην Ένωσίν τους;

δ) Δεν έχω υπ’όψι μου τους λόγους που οι συμπατριώτες του τότε προέβαλαν δια την αναγνώρισι της αγιότητός του. Πιθανολογώ όμως, ότι η ιδέα εκαλλιεργήθη σ’αυτούς εκ των υστέρων από κάποιους ένεκα της ευκολίας με την οποίαν η Εκκλησία μας άρχισε στις ημέρες μας να αναγνωρίζη την αγιότητα διαφόρων προσώπων, η δια να μεγαλυνθή το χωριό τους και δεν ξέρω και διατί άλλα. Δηλαδή από καθαρά κοσμικά κριτήρια. Γιαυτό ερωτώ : Γιατί δεν εζήτησαν τούτο προ 40 η 50 η 80 ετών; Τι το εξαιρετικό συνέβη τώρα;

3. Βεβαίως υπήρχαν εσχάτως δύο βιβλία α) Του κ. Ευθυμίου Ι. Αρμπουνιώτη με τον τίτλον Χριστόφορος Παναγιωτόπουλος ο «Παπουλάκος» του Άρμπουνα. Και η ορθόδοξη Πίστη των Ελλήνων (1830-1860) και β) Του Αρχιμ. Νεκταρίου Πέττα με τίτλο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ ο σύγχρονος απόστολος της Πίστεως και του Γένους.

Και τα δύο βιβλία κινούνται στην ίδια γραμμή. Καθαρά φαίνεται η προσπάθειά τους όχι να παρουσιάσουν ιστορικά ντουκουμέντα της ζωής και της δράσεως του Μοναχού Χριστοφόρου Παναγιωτοπούλου του επωνομαζουμένου Παπουλάκου, για να ξεκαθαρισθή το πρόσωπό του και η ενθωφελής, αν υπήρξε, δράσις του, αλλά πως θα παρουσιασθή η αγιότης του. Όπερ λανθασμένον.

Γράφει στο βιβλίο του, για να δικαιολογήση την αγιότητά του, ο κ. Αρμπουνιώτης, ότι στην Μονή του Αγίου Αυγουστίνου στο Τρίκορφο (Μουλατσιώτη) και αλλού έχουν αναγερθή Ναοί επ’ ονόματί του.

Ερωτώ:

Πότε ιδρύθησαν αυτοί οι Ναοί; Γιατί δεν ιδρύθησαν προ 50 η 60 η 80 χρόνια; Έχουν εγκαινιασθή οι Ναοί αυτοί; Δύσκολο είναι να φτιάξη κανείς στο κτήμα του ένα Ναό;

Νομίζω ότι δεν πρέπει να εκβιάζωμε την ενέργεια της Χάριτος του Θεού. Μακάρι ο μοναχός και αδελφός μας Χριστοφόρος να έχη από τον Θεόν καταταγή μετά των αγίων Του και είναι τούτο σπουδαίο και αρκετόν για όλους μας. Όταν ο Θεός θελήση, θα αποκαλύψη την αγιότητά του για την ιδικήν μας σωτηρία και δια ΚΑΝΕΝΑΝ ΑΛΛΟΝ ΛΟΓΟΝ ...

Ως προς το δεύτερον βιβλίον – Εισήγησι του Αρχιμ. Νεκταρίου Πέττα, σημειώνω τα εξής:

Η εισήγησί αυτή, πλην της αναφοράς του ιεροκήρυκος Ιωσήφ Κωσταντινίδη, η οποία απλώς αναφέρει κάποιες συγκεντρώσεις λαού δια να ακούσουν το κήρυγμα του Χριστοφόρου Παπουλάκου, ουδεμίαν άλλην συγκεκριμένην πηγήν μνημονεύει.

Συγκεκριμένα:

α. Στην σελίδα 11 υπό τον τίτλον Περιοδείες, γράφει: «Ένας πελοπονήσιος αρθρογράφος σημειώνει ...». Ούτε ποιός αρθρογράφος είναι, ούτε την Εφημερίδα που στην οποίαν γράφει αναφέρει.

Παρακάτω, στην σελίδα 17, γράφει: «Χαρακτηριστικά αναφέρει εφημερίδα της εποχής...». Ούτε ποιά Εφημερίδα είναι αναφέρει ούτε ποιάς χρονολογίας.

Ποιό κάτω, στην σελίδα 21, επίσης αναγράφει: «Ένας αρθρογράφος από τον Μοριά σημειώνει: ....».

Έτσι όμως, δεν μπορεί να γίνη λόγος δια επιστημονική εργασία και έτσι δεν μπορεί να γραφή ιστορία. Και ακόμη, μπορεί έτσι να πείση κανείς δια την αγιότητα του Μοναχού Χριστοφόρου Παπουλάκου; Ασφαλώς ΟΧΙ.

β.Στην σελίδα 13 και με τον τίτλον Διδαχές, γράφει: «Μέσα από το Ιστορικό Αρχείο του Ινστιτούτου Χριστόφορος Παπουλάκος αναφέρονται ενδεικτικά αρχειακές πηγές της εποχής.....». Όμως ούτε τις πηγές μνημονεύειούτε πότε και από ποιούς ιδρύθηκε αυτό το «σπουδαίο» ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ .

γ. Στην σελίδα 18 γράφει: « Επίσης μία σημαντική μαρτυρία που καταγράφεται στο βιβλίο του Βασιλείου Χριστοπούλου, “Κάτοικος Πατρών”» δίνει σημαντικές πληροφορίες για τον λόγο του Παπουλάκου».

Αυτή όμως δεν είναι επιστημονική διάλεξη, με την οποίαν μπορεί να μας πείση. Αυτά μόνον στα παραμύθια γράφονται και λέγονται.

(Πηγή: "Πύλη Εκκλησιαστικών Ειδήσεων" www.amen.gr)